

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

privind sistarea procesului pentru controlul constituționalității unor prevederi din alineatul trei al articolului 2 din Legea nr.1070-XIV din 22 iunie 2000 „Privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate” și din alineatul doi al articolului 3 din Legea nr. 142-XVI din 7 iulie 2005 „Privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I”

(Sesizarea nr.20a/2013)

Poate fi supusă revizuirii redacționale

CHIȘINĂU

4 iulie 2013

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, statuând în componența:

Dl Alexandru TĂNASE, *președinte*,
Dl Aurel BĂIEȘU,
Dl Igor DOLEA,
Dl Petru RAILEAN, *judecători*,
cu participarea dnei Corina Popa, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 17 mai 2013
și înregistrată la aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință plenară publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională în data de 17 mai 2013, de către avocatul parlamentar, dl Anatolie Munteanu, în temeiul articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 38 alin. (1) lit. i) din Codul jurisdicției constituționale și 31 din Legea cu privire la avocații parlamentari, pentru controlul constituționalității unor prevederi din alineatul trei al articolului 2 din Legea nr. 1070-XIV din 22 iunie 2000 „Privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate” și din alineatul doi al articolului 3 din Legea nr. 142-XVI din 7 iulie 2005 „Privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I”.

2. Prevederile contestate vizează **asigurarea** de către Guvern a pregătirii cadrelor la specialitățile de profil *medical și farmaceutic* exclusiv în instituțiile de învățământ de stat.

3. Autorul sesizării consideră că prevederile legale contestate vin în contradicție cu dispozițiile articolelor 4, 35 alineatele (1), (5) și (6) și 54 alineatele (1), (2) și (4) din Constituție, articolului 2 din Protocolul nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și articolului 13 alin. 2 lit. c) și 3 pct. doi din Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale.

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

4. Prin decizia Curții Constituționale din 7 iunie 2013 sesizarea a fost declarată admisibilă, fără a prejudicia fondul cauzei.

5. În procesul examinării sesizării Curtea Constituțională a dispus de opiniile comunicate de Președintele Republicii Moldova, Parlament, Guvern, Ministerul Educației, Ministerul Sănătății, Ministerul Justiției, Procuratura Generală.

6. În cadrul ședinței plenare publice a Curții sesizarea a fost susținută de dl Anatolie Munteanu, avocat parlamentar. Parlamentul a fost reprezentat de dl Sergiu Chirică, consultant principal în cadrul Direcției juridice a Secretariatului Parlamentului. Guvernul a fost reprezentat de dl Ion Ciochină, șef al Direcției juridice a Ministerului Sănătății.

ÎN FAPT

7. La 22 iunie 2000 Parlamentul a adoptat Legea nr. 1070-XIV „Privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate”, modificată și completată.

8. Potrivit alineatului trei al articolului 2 din legea menționată, Guvernul va asigura, exclusiv în instituțiile de învățământ de stat, pregătirea cadrelor la specialitățile „Drept și activitate vamală”, „Administrație publică”, precum și la specialitățile de profil *medical și farmaceutic*, militar și la cele ce țin de protecția ordinii publice și securitatea statului.

9. La 7 iulie 2005 Parlamentul a adoptat Legea nr. 142-XVI „Privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I”.

10. Potrivit alineatului doi al articolului 3 din lege, Guvernul va asigura, exclusiv în instituțiile de învățământ de stat, pregătirea cadrelor la domeniile de formare profesională „Administrație publică”, „*Medicină*”, „*Farmacie*”, „*Militărie*” și cele ce țin de menținerea ordinii publice și securitatea statului.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

11. Prevederile relevante ale Constituției (M.O., 1994, nr. 1, art. 1) sunt următoarele:

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

„(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.”

Articolul 35 Dreptul la învățatură

„(1) Dreptul la învățatură este asigurat prin învățământul general obligatoriu, prin învățământul liceal și prin cel profesional, prin învățământul superior, precum și prin alte forme de instruire și de perfecționare.

[...]

(5) Instituțiile de învățământ, inclusiv cele nestatale, se înființează și își desfășoară activitatea în condițiile legii.

(6) Instituțiile de învățământ superior beneficiază de dreptul la autonomie.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...]

Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

12. Prevederile relevante ale Legii nr. 1070-XIV din 22 iunie 2000 privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate (M.O., 2000, nr.94-97, art. 676) sunt următoarele:

Articolul 1

„Se aprobă, pentru instituțiile de învățământ de stat și private, Nomenclatorul specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, expus în anexă, care este parte integrantă a prezentei legi.”

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

Articolul 2

„Guvernul:

va întreprinde măsurile necesare în vederea aplicării întocmai a nomenclatorului nominalizat, începând cu anul de studii 2000-2001;

va stabili durata studiilor în învățământul de zi pe specialități, titlurile și calificările obținute de către absolvenții instituțiilor de învățământ superior și mediu de specialitate;

va asigura, exclusiv în instituțiile de învățământ de stat, pregătirea cadrelor la specialitățile „Drept și activitate vamală”, „Administrație publică”, precum și la specialitățile de profil medical și farmaceutic, militar și la cele ce țin de protecția ordinii publice și securitatea statului;

va asigura un control strict, în conformitate cu legislația, asupra pregătirii cadrelor la specialitățile de profil medical și farmaceutic;

va stabili modul de coordonare a cotei de pregătire a cadrelor în instituțiile de învățământ private.”

13. Prevederile relevante ale Legii nr. 142-XVI din 7 iulie 2005 privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I (M.O., 2005, nr.101-103, art.476) sunt următoarele:

Articolul 1

„Se aprobă Nomenclatorul domeniilor de formare profesională și al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I, expus în anexele nr.1 și nr.2, părți integrante ale prezentei legi.”

Articolul 3

„Guvernul:

va întreprinde măsurile necesare în vederea aplicării Nomenclatorului nominalizat, parte componentă a standardelor de stat în domeniul pregătirii cadrelor, în instituțiile de învățământ superior de stat și private, începând cu anul de studii 2005-2006, pentru studenții admiși la anul I;

va asigura, exclusiv în instituțiile de învățământ de stat, pregătirea cadrelor la domeniile de formare profesională „Administrație publică”, „Medicină”, „Farmacie”, „Militărie” și cele ce țin de menținerea ordinii publice și securitatea statului;

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

va stabili modul de coordonare a cotei de pregătire a cadrelor în instituțiile de învățământ superior private și în cele de stat pe bază de contract, cu achitarea taxei de studii.”

Articolul 4

„Nomenclatorul specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate, aprobat prin Legea nr.1070-XIV din 22 iunie 2000, rămâne în vigoare pentru instituțiile de învățământ mediu de specialitate, precum și pentru studenții instituțiilor de învățământ superior admiși la studii până în anul 2004-2005, care își vor finaliza studiile în conformitate cu prevederile acestui nomenclator.”

14. Prevederile relevante ale Legii învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995 (M.O., 1995, nr. 62-63, art. 692) sunt următoarele:

Articolul 3

Învățământul - prioritate națională

„(1) Învățământul în Republica Moldova constituie o prioritate națională.

[...]”

Articolul 13

Organizarea învățământului

„(1) Învățământul în Republica Moldova poate fi de stat și privat.

[...]

(4) Numărul de copii/elevi/studenți în clase/grupe se stabilește de Ministerul Educației.

(5) Sistemul de învățământ are un caracter deschis, asigurându-se posibilitatea trecerii de la un tip la altul, în condițiile stabilite de regulamentul respectiv, adoptat de Ministerul Educației.”

Articolul 28¹

Învățământul superior și postuniversitar medical și farmaceutic

„(1) Învățământul medical și farmaceutic se realizează prin studii superioare de specialitate și studii postuniversitare de rezidențiat. Studiile superioare de specialitate se organizează ca învățământ de zi, durata lor este de 4-6 ani și corespunde unui număr de 60 de credite de studii transferabile pentru un an de studiu.

(2) Admiterea la studii superioare de specialitate se efectuează prin concurs, în baza criteriilor stabilite de Ministerul Educației.

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

[...]

(7) Absolvenților care au promovat examenul de licență li se acordă titlul de licențiat în profilul și la specializarea urmată și li se eliberează diplomă de licență, care conferă dreptul la activitate practică independentă și la continuarea studiilor prin secundariat clinic sau doctorat.

[...]

(10) Durata concretă a studiilor pe specialități se aprobă de Guvern, în conformitate cu Nomenclatorul specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior.”

Articolul 36 Învățământul privat

„(1) Instituțiile de învățământ privat se pot înființa, reorganiza sau desființa la inițiativa persoanelor fizice și juridice, cu acordul Ministerului Educației, în formele prevăzute de legislația civilă pentru organizațiile necomerciale.

[...]

(3) Învățământul privat se organizează și funcționează pe principiul nonprofit și aplică cu strictețe standardele educaționale de stat.

(4) Înregistrarea de stat și obținerea licenței constituie condiții obligatorii pentru desfășurarea activității instituției de învățământ privat. Denumirea instituției de învățământ privat va include tipul acesteia în conformitate cu legislația în vigoare.

[...]

(11) Conducătorii instituțiilor de învățământ privat și fondatorii acestora poartă răspundere de calitatea învățământului, de condițiile de educație și instruire, în conformitate cu legislația în vigoare.

[...]

(13) Instituțiile de învățământ privat aplică programe și planuri de studii, metode de instruire similare sau alternative celor de stat dacă acestea sînt avizate pozitiv de Ministerul Educației și asigură realizarea standardelor educaționale de stat.

[...]

(22) Instituțiile de învățământ privat sînt obligate să prezinte Ministerului Educației rapoarte de activitate anuale, precum și alte informații, în conformitate cu legislația în vigoare.

[...]”

Articolul 37 Licențierea și acreditarea instituțiilor de învățământ

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

„(1) Licențele pentru activitatea instituțiilor de învățământ private se acordă și se retrag de către Camera de Licențiere în conformitate cu legislația în vigoare.

[...]

(5) Instituțiile de învățământ de stat și privat se supun în mod obligatoriu acreditării. Procesul de acreditare cuprinde două etape:

a) licențierea, prin care se acordă dreptul de organizare și funcționare provizorie;

b) acreditarea, prin care se acordă toate drepturile prevăzute de prezenta lege.

[...]

(7) Criteriile de bază pentru acreditarea instituțiilor de învățământ privat vizează cadrele didactice, conținutul învățământului, baza tehnico-materială și activitatea economico-financiară.

[...]

Articolul 40 Competența autorităților publice

„(1) Autoritățile publice:

a) determină politica de stat în sfera învățământului;

b) emit acte normative privind perfecționarea legislației învățământului;

c) asigură dezvoltarea bazei tehnico-materiale a sistemului de învățământ, stabilesc modul de organizare și desfășurare a practicii în producție pentru elevi și studenți;

d) fac propuneri pentru planul (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate cu finanțare din bugetul de stat și pe bază de contract în instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate, superior și postuniversitar;

e) stabilesc și aprobă cotele anuale de subvenționare a sistemului de învățământ de la bugetul de stat, modul și normele de remunerare a cadrelor didactice din instituțiile de învățământ de stat de toate gradele, precum și normele de asigurare materială a elevilor și studenților;

f) acordă licențe pentru activitatea instituțiilor de învățământ de toate nivelurile, treptele și formele de instruire (cu excepția celor bugetare);

g) încheie cu alte state acorduri de colaborare privind învățământul și nostrificarea actelor naționale de studii;

h) exercită controlul asupra activității Ministerului Educației și evaluează activitatea lui.

[...]

(11) Guvernul aprobă planul (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate cu finanțare din bugetul de stat și pe bază de contract, pe meserii, specialități și domenii generale de studiu, în instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate, superior și postuniversitar de stat și private.

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

(2) Delimitarea competențelor între autoritățile publice în domeniul învățământului se face conform Constituției, altor acte normative.

(3) Organele de conducere a învățământului din teritoriile care, în conformitate cu Constituția și cu legile organice, au statut special de autonomie își coordonează activitatea cu autoritățile administrației publice centrale de specialitate.”

Articolul 42

Competența altor ministere și departamente

„Ministerele și departamentele de resort:

- a) elaborează direcțiile principale ale învățământului de specialitate, standardele educaționale de stat și controlează realizarea lor;
- b) organizează perfecționarea și recalificarea specialiștilor din ramura respectivă;
- c) asigură finanțarea instituțiilor de învățământ din subordine și dezvoltarea bazei lor tehnico-materiale.”

15. Prevederile relevante ale Legii ocrotirii sănătății nr. 411-XIII din 28 martie 1995 (M.O., 1995, nr. 34, art. 373) sunt următoarele:

Articolul 8

Autorizarea exercițiului profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice

„(1) Exercițiul profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice este autorizat titularilor unei diplome, unui atestat sau certificat eliberat de o instituție de învățământ superior sau mediu de specialitate respectivă din republică ori din străinătate.

(2) Exercițiul profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice poate fi independent (libera practică) sau dependent.

(3) Exercițiul profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice este supravegheat de Ministerul Sănătății.

(4) Exercițiul ilegal al profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice este pedepsit conform legislației în vigoare.”

Articolul 9

Modul de autorizare a exercițiului profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

„(1) Modul de autorizare a exercițiului profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice este stabilit de Ministerul Sănătății.

(2) Persoanele fizice și juridice pot exercita independent sau dependent profesii medico-sanitare și farmaceutice numai în bază de licență, eliberată de Camera de Licențiere. Profesiunile și genurile de asistență medico-sanitară și farmaceutică al căror exercițiu este interzis lucrătorilor medicali și farmaceutici cu liberă practică sînt stabilite de Ministerul Sănătății.

(3) Persoanele care nu au exercitat profesii medico-sanitare și farmaceutice mai mult de 3 ani și care doresc să le exercite își vor actualiza cunoștințele în instituții de perfecționare sau în alte instituții, urmând să li se autorizeze ulterior exercițiul profesiunilor medico-sanitare sau farmaceutice, în modul stabilit.

(4) Cetățenii străini și apatrizii beneficiază în egală măsură de aceleași drepturi în autorizarea exercițiului profesiunilor medico-sanitare și farmaceutice ca și cetățenii Republicii Moldova.

(5) Diplomele, atestatele sau certificatele obținute în străinătate pot fi echivalate, de către Ministerul Sănătății, celor din republică pentru exercițiul unei profesii medico-sanitare și farmaceutice, dacă tratatele și acordurile internaționale la care Republica Moldova este parte nu prevăd altfel.”

16. Prevederile relevante ale Declarației Universale a Drepturilor Omului (adoptată la New York la 10 decembrie 1948, la care Republica Moldova a aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 26

„1. Orice persoană are dreptul la educație. Educația trebuie să fie gratuită, cel puțin în ce privește învățământul elementar și de bază. Învățământul elementar este obligatoriu. Învățământul tehnic și profesional trebuie să fie accesibil tuturor; accesul la studii superioare trebuie să fie deschis tuturor pe baza deplinei egalități în funcție de merit.

2. Educația trebuie să urmărească dezvoltarea deplină a personalității umane și întărirea respectului pentru drepturile omului și pentru libertățile fundamentale. Ea trebuie să stimuleze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate popoarele și între toate grupurile rasiale sau religioase, precum și dezvoltarea activității Organizației Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

3. Părinții au, cu prioritate, dreptul să aleagă felul educației care urmează să fie dată copiilor lor.”

17. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, amendată prin protocoalele adiționale la această convenție (încheiată la Roma la 4

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Protocolul nr. 1 adițional la Convenție

Articolul 2

Dreptul la instruire

„Nimănui nu i se poate refuza dreptul la instruire.

[...]”

18. Prevederile relevante ale Pactului internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale (adoptat la New York la 16 decembrie 1966 și ratificat de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990) sunt următoarele:

Articolul 4

„Statele părți la prezentul Pact recunosc că în ce privește folosința drepturilor asigurate de către stat în conformitate cu prezentul Pact, statul nu poate supune aceste drepturi decât la limitările stabilite de lege, numai în măsura compatibilă cu natura acestor drepturi și exclusiv în vederea promovării bunăstării generale într-o societate democratică.”

Articolul 13

„1. Statele părți la prezentul Pact recunosc dreptul pe care îl are orice persoană la educație. Ele sunt de acord că educația trebuie să urmărească deplina dezvoltare a personalității umane și a simțului demnității sale și să întărească respectarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Pe lângă aceasta, ele sunt de acord că prin educație orice persoană trebuie să devină capabilă de a juca un rol util într-o societate liberă, că educația trebuie să favorizeze înțelegerea, toleranța și prietenia între toate națiunile și toate grupurile rasiale, etnice sau religioase și să încurajeze dezvoltarea activităților Națiunilor Unite pentru menținerea păcii.

2. Statele părți la prezentul Pact recunosc că în vederea asigurării deplinei exercitări a acestui drept:

[...]

c) învățământul superior trebuie să devină accesibil tuturor în deplină egalitate, în funcție de capacitatea fiecăruia, prin toate mijloacele potrivite și în special prin introducerea treptată a gratuității;

[...]

3. Statele părți la prezentul Pact se angajează să respecte libertatea părinților și, atunci când este cazul, a tutorilor legali, de a alege pentru copiii lor instituții de învățământ altele decât cele ale autorităților publice, dar conforme

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

cu normele minimale pe care le poate prescrie sau aproba statul în materie de educație și de a asigura educația religioasă și morală a copiilor lor în conformitate cu propriile lor convingeri.

Nici o dispoziție din prezentul articol nu trebuie interpretată ca aducând atingere libertății indivizilor și persoanelor juridice de a înființa și de a conduce instituții de învățământ cu condiția ca principiile enunțate în paragraful 1 al prezentului articol să fie respectate, iar educația dată în aceste instituții să fie conformă cu normele minimale pe care le poate prescrie statul.”

ÎN DREPT

19. Din conținutul sesizării, Curtea observă că aceasta vizează în esență asigurarea de către Guvern a pregătirii cadrelor la specialitățile de profil *medical și farmaceutic*, exclusiv în instituțiile de învățământ de stat.

1. Argumentele autorului sesizării

20. Avocatul parlamentar menționează că prin normele legale contestate se instituie restricții de pregătire a cadrelor la specialitățile de profil medical și farmaceutic în instituțiile de învățământ privat, astfel aducându-se atingere dreptului la libertatea opțiunii educative. El consideră că se restrânge nejustificat și dreptul fundamental la învățatură, fără a exista un echilibru just sau proporționalitate între restrângerea acestui drept și scopul urmărit.

2. Argumentele autorităților

21. În opinia scrisă a Președintelui Republicii Moldova se menționează că statul are dreptul și obligația de a stabili căile, conținutul și standardele ce urmează să asigure realizarea optimă a dreptului la învățatură. Stabilirea criteriilor de organizare și funcționare a sistemului de învățământ este un drept al legiuitorului. Din aceste considerente, potrivit opiniei Președintelui Republicii Moldova, Curtea urmează să dispună sistarea procesului.

22. În opinia prezentată, Parlamentul a menționat că este opțiunea Parlamentului de a stabili restricții de pregătire a cadrelor la specialitățile de profil medical și farmaceutic în instituțiile de învățământ privat.

23. Potrivit opiniei Guvernului, adoptarea prevederilor contestate a fost determinată de obiectivele statului privind optimizarea sistemului de pregătire a cadrelor de medici și farmaciști în Republica Moldova, precum și asigurarea unui control strict din partea statului asupra calității învățământului medical și farmaceutic superior în formarea specialiștilor de

înalță calificare în domeniul sănătății publice. Astfel, prevederile contestate nu încalcă dreptul la învățatură.

3. Aprecierea Curții

24. Curtea reține că, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. a) din Codul Jurisdicției Constituționale, sesizarea privind controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

25. Curtea remarcă faptul că articolele 25 lit. i) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 38 alin. (1) lit. i) din Codul Jurisdicției Constituționale și 31 din Legea cu privire la avocații parlamentari abilitază avocatul parlamentar cu dreptul de a sesiza Curtea Constituțională.

26. Curtea menționează că prerogativa cu care a fost învestită prin articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia.

27. După cum s-a menționat, prevederile legale contestate vizează asigurarea de către Guvern a pregătirii cadrelor la specialitățile de profil *medical și farmaceutic* exclusiv în instituțiile de învățământ de stat.

28. Curtea reține că *dreptul la învățatură*, fiind un drept constituțional, este *asigurat de stat prin organizarea învățământului*, care determină principalele forme ale instruirii: învățământul general obligatoriu, învățământul liceal, învățământul profesional, *învățământul superior*, alte forme de instruire și perfecționare, în instituțiile de stat și nestatale.

29. În temeiul art. 66 lit. d) din Constituția Republicii Moldova, una din atribuțiile de bază ale Parlamentului este aprobarea direcțiilor principale ale politicii interne și externe a statului.

30. Stabilirea politicilor de stat în sfera învățământului și determinarea criteriilor de organizare și funcționare a sistemului de învățământ constituie un drept al legiuitorului. Conform art. 72 alin. (3) lit. k) din Constituție, organizarea generală a învățământului se reglementează prin lege organică. Legea specială în domeniu este Legea învățământului nr. 547-XIII din 21 iulie 1995.

31. Potrivit art. 3 al Legii învățământului, învățământul în Republica Moldova constituie o prioritate națională.

32. În conformitate cu art. 6 al aceleiași legi, dreptul la învățatură este garantat. Statul asigură șanse egale de acces în **instituțiile de stat** de învățământ liceal, profesional, mediu de specialitate și superior, în funcție de aptitudini și capacități.

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

33. Articolul 26 din Legea învățământului prevede că **învățământul superior** are drept scop formarea unei personalități multilateral dezvoltate și creative, pregătirea, perfecționarea și recalificarea la nivel superior a specialiștilor și a cadrelor științifice în diferite domenii. Învățământul superior joacă un rol extrem de important în dobândirea și consolidarea cunoștințelor.

34. Învățământul superior medical și farmaceutic este reglementat de articolul 28¹ din Legea învățământului, potrivit căruia admiterea la studii superioare de specialitate se efectuează prin concurs, în baza criteriilor stabilite de Ministerul Educației. Învățământul medical și farmaceutic este organizat de comun acord de către Ministerul Educației și Ministerul Sănătății, în vederea asigurării realizării standardelor internaționale în domeniu.

35. Potrivit prevederilor contestate, Guvernul a fost obligat să asigure pregătirea cadrelor la specialitățile de profil medical și farmaceutic *exclusiv* în instituțiile de învățământ de stat.

36. Art. 96 alin. (1) din Constituție statuează că Guvernul asigură realizarea politicii interne și externe a statului și exercită conducerea generală a administrației publice.

37. Potrivit Legii cu privire la Guvern nr. 64-XII din 31 mai 1990, cu modificările și completările ulterioare, una din direcțiile principale ale activității Guvernului este elaborarea strategică a dezvoltării tehnico-științifice, promovarea unei politici naționale în domeniul culturii, științei, tehnicii, tehnologiei, rezolvării problemelor reglementării de stat a progresului tehnico-științific. **Guvernul asigură condiții social-economice, creează o bază tehnico-materială și fonduri speciale pentru dezvoltarea învățământului public (art. 3 pct. 4) și art. 11 pct. 4)).**

38. Conform articolului 40 alin. (1¹) din Legea învățământului, Guvernul aprobă planul (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate cu finanțare de la bugetul de stat și pe bază de contract, pe meserii, specialități și domenii generale de studiu, în instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate, superior și postuniversitar *de stat și private*.

39. Curtea menționează că, în funcție de realitățile stabilite la etapa de dezvoltare a societății, autoritățile dispun de dreptul de a se implica în procesul de învățământ în scopul asigurării calității de formare a specialiștilor. Această prerogativă a statului este asigurată prin dispozițiile articolului 35 alin. (5) din Constituție, potrivit căruia instituțiile de învățământ, inclusiv cele nestatale, se înființează și își desfășoară activitatea **în condițiile legii**.

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

40. Curtea, în jurisprudența sa anterioară, a subliniat că marja de apreciere a statului și dreptul său de intervenție în procesul de învățământ este mai mare decât în alte domenii și poate fi realizat prin diverse instrumente de reglementare (*Hotărârea nr. 6 din 3 mai 2012*).

41. Statul are dreptul și obligația de a stabili căile, conținutul și standardele necesare pentru a asigura realizarea optimă a dreptului la învățatură. Astfel, reglementarea cadrului organizatorico-juridic al instituțiilor de învățământ superior *de stat și privat* și instituirea unui regim special pentru activitatea acestora, precum și stabilirea restricțiilor, este o prerogativă a legiuitorului.

42. Curtea reține că instituirea prin lege a obligativității asigurării de către Guvern a pregătirii specialiștilor de profil medical și farmaceutic exclusiv în instituțiile de învățământ de stat constituie o opțiune a legiuitorului, determinată de anumite realități social-economice. Prin urmare, în funcție de factorii social-economici, legiuitorul poate considera oportun să acorde dreptul de pregătire a cadrelor în diferite domenii și instituțiilor de învățământ **superior private**.

43. În jurisprudența anterioară Curtea a menționat că problema oportunității legii nu ține de competența sa, aceasta fiind o atribuție exclusivă a Parlamentului (*Decizia de sistare nr.5 din 22 mai 2013; Hotărârea nr.10 din 12 iulie 2012; Decizia de inadmisibilitate din 15 noiembrie 2012*).

44. În contextul celor expuse, Curtea consideră că obiectul sesizării excede domeniului său legal de competență, deoarece problemele abordate în sesizare constituie o chestiune de oportunitate, și nu de constituționalitate.

În temeiul articolului 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 60 lit. c), 61 alin. (1) și (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se sistează procesul pentru controlul constituționalității sintagmei „*medical și farmaceutic*” din alineatul trei al articolului 2 din Legea nr. 1070-XIV din 22 iunie 2000 „Privind aprobarea Nomenclatorului specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior și mediu de specialitate” și sintagmelor „*Medicină*”, „*Farmacie*” din alineatul doi al articolului 3 din Legea nr. 142-XVI din 7 iulie 20005 „Privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor de formare profesională și

DECIZIE PRIVIND SISTAREA PROCESULUI PENTRU CONTROLUL
CONSTITUȚIONALITĂȚII PREVEDERILOR PRIVIND ASIGURAREA DE CĂTRE GUVERN,
EXCLUSIV ÎN INSTITUȚIILE DE ÎNVĂȚĂMÂNT DE STAT, PREGĂTIREA CADRELOR
LA SPECIALITĂȚILE DE PROFIL MEDICAL ȘI FARMACEUTIC

al specialităților pentru pregătirea cadrelor în instituțiile de învățământ superior, ciclul I”.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*.

Președinte

Alexandru TĂNASE

*Chișinău,
DCC nr. 7 din 4 iulie 2013
Dosarul nr. 20a/2013*